

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XVII.

НЕДЕЉА 16. МАЈА 1899.

Број 18.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА.

ЦЕНА:

За Србију на годину 6 динара
на пола године 3 „
За стране земље на годину 9 „

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

СТЕЧАЈ

Према решењу одбора општинског од 4. маја 1899. год. има се послати на страну о општинском трошку једно лице, да увиди и проучи администрацију и уређење општинских трошаринских установа у варошима, у којима су ове установе најбоље уређене, како би се и београдска општинска трошарина преустројила и на модеран и што савршенији начин удесила.

С тога суд општине београдске расписује овим стечај и позива све оне, који би били вољни, да се овога приме, да се писменом молбом пријаве суду најдаље до 19. маја о. г. закључно.

Уз пријаву треба поднети и исправе о свршеним школама, владању и занимању. Погодбе и награда одредиће се по извршеном избору питомца.

Од суда општине београдске 7. маја 1899. год. у Београду *АБр. 3460.*

НАРЕДБА

Скупљање деце код Београдских цркава, кад су у њима венчања и њихово лармање и изазивање сватова, да им ситан новац бацају, било је и раније забрањено, али без стварног успеха. То долази

и отуда, што децу, често пута, из личног задовољства, бацањем новаца намамљују на скупљање и сами сватови, те тиме и они доприносе, да се овај ружан обичај продужава.

Да би се у будуће овоме стало на пут, Управа града Београда, у интересу одржања реда и поредка, типине, мира и спокојства грађана, на основу § 326. кривичног закона, издаје ову

Наредбу:

1. Забрањује се скупљање деце код цркава, кад су у њима венчања. Деца која се ту нађу, казниће се полицијски, ако су преко 12 година старости, а ако су испод ових година предаваће се родитељима или стараоцима, да их они казне. Бацаи предаваће се својим школским властима.

2. Сватови, који буду бацали новац деци код цркве или на улици кад са венчања пођу, и тиме децу мамиле на скупљање и неред, казниће се по наведеном пропису закона.

Тако исто казниће се и родитељи или старатељи оне деце испод 12 година старости, што су им дозволили, да без њиховог надзора, изађу пред цркву кад су венчања, и да ту својом виком и лармом праве неред.

Ова наредба важи од данас.
Из канцеларије Управе града Београда,
3. маја, 1899. год. *№ 10602*, у Београду.

ОБЈАВА

Одбор општине београдске у седници својој од 22. Априла 1899. год. једногласно је решио, да се улица *Кнеза Милоша* од сада зове улица **Милоша Великог**.

Суд општине београдске о овоме извештава грађане ради знања.

Од суда општине београдске 22. Априла 1899. год. *АБр. 3390* у Београду.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК

29. Априла 1899. год.

Председавао председник г. Н. Д. Стевановић; присуствовали чланови суда: г.г. Стев. Ивковић и Коста Симић; од одборника били: г.г. А. Н. Крестановић, Ризнић, Трајко Стојковић, Михаило С. Протић, К. Н. Лазаревић, Ваца Николић, Ђока Тошић, Н. Спасић, Михаило Миловановић, Младен Николић, Мих. Јовановић, Ив. Ивковић, И. Ковлић, Стојан Пајкић, Петар И. Јовановић, Голуб С. Јанић, С. Јосифовић, Мих. Ђ. Илић, Н. Петровић, М. Ј. Вожић, Богоје Јовановић, К. М. Ђурић, Ј. Алкалај, М. Петронијевић, Трифун Ђорђевић, Ј. М. Јанковић, К. П. Михајловић Д. Тадић.

I

Прочитан је записник одборских одлука сед. 22. Априла о. г. и у одлуци *КНБр. 255* учињена је измена,

ТРГОВИНСКИ ЦЕНТРИ И ДРУМОВИ

по

СРПСКОЈ ЗЕМЉИ

у

СРЕДЊЕМ И НОВОМ ВЕКУ

ИСТОРИСКО-ГЕОГРАФСКА РАСПРАВА

Мото: Трговина је један од најзначајнијих
момената у еволуцији једнога народа.

НАПИСАО

КОСТА Н. КОСТИЋ

(Рад награђен са 200 динара, другом Видовданском Наградом Београдске Општине од 15. Јунија 1898. г.)

(НАСТАВАК)

(6)

Дубровчани беху већ једном 1391. год. купили од браће Санковића *целу Конаваоску жупу*.¹⁾ Та је продаја закључена у Априлу 1391. год.; али поуздано Дубровчани нису тада овладали Конавлима. У зиму исте године кнез Павле Радиновић и војвода Сандаљ Хранић победише и заробише браћу Санковиће а земљу им поделише.²⁾

Да су Дубровчани и окупирали Конаваоску Жупу, ништа то није могло сметати

овој силној српској властели, да их истисну из Конавала. Тек 1419. год. Дубровчани купише од Сандаља Хранића и војводе Петра Павловића, сина кнеза Павла Радиновића *целу Конаваоску Жупу*.¹⁾

Босански краљ Степан Остојић с матером краљицом Кујевом и с властелом у Сутесци 4. Децембра 1419. г. из суверенства над Хранићима и Радиновићима преда Дубровчанима преко њихових поклисара Паскоја Растића и Николе Пуцића инвестиру на *Конаваоску Жупу* и град *Соко*.²⁾ За ту потврду Дубровчани се обвезаше 8. Фебруара 1420. г. да ће босанском краљу Степану Остојићу плаћати годишње о Св. Власију 500 перпера дубровачких динара.³⁾ А 20. Маја исте године Дубровчани примише Храниће за своје племиће и сенаторе; дадоше им намешћену палату у граду и земљу у Приморју у вредности 3.000 перпера и обећаше им плаћати сваке године 500 перпера дубровачких динара. Сем тога Сандаљу обећаше, да ће му примити новац 30.000 перпера дубровачких динара са годишњим интересом од 5⁰/₁₀.⁴⁾

Кад војвода Петар Павловић погину у борби са Исаком турским војводом у Врхбосни и Турци његов домен дадоше лојалним Хранићима, Сандаљ са својом браћом и синовцем 30. Маја 1420. г. у *Соколу* потврди Дубровчанима *целу Конаваоску Жупу са Ободом, Цавшашом, Соколом, Доњом Гором и Вишалином*.¹⁾ Ову донацију Дубровчанима од Хранића потврди Дубровчанима и босански краљ Твртко Твртковић под Високим 16. Августа 1420. год.²⁾ Војвода Радослав Павловић, који успе да завлада заосталом баштином свога брата Петра Павловића четири пута потврди Дубровчанима Сандаљев део Конавала: а) У Дубровнику 3. Новембра 1420. год.; б) и в) У Борчу 22. и 24. Априла 1421. год.; г) У Борчу 7. Априла 1423. год.³⁾

Браћа Санковићи, као што је већ споменуто, Априла 1391. г. продадоше Дубровчанима Конаваоску Жупу. После 30. г. војвода Сандаљ Хранић, потврди Дубровчанима и део Конавала војводе Петра Павловића. Мало доцније Радосав Павловић

1) Јб. §. 272. с. 300—301.

2) Јб. §. 273. с. 304—305.

3) Mon. Serb. §. 274., 277., 278., 283.; с. 306—308. 313—314., 322—325.

1) Mon. Serb. §. 268. с. 288—293.

2) Јб. §. 269. с. 291—294.

3) Јб. §. 270. с. 294—296.

4) Mon. Serb. §. 271. с. 296—300.

1) Mon. Serb. §. 204, с. 217—219.

2) Јуречек, Handelsstrassen с. 38.

да овај трошак падне на терет кредита за намештање кућних бројева и уличних таблица а не на непредвиђене потребе.

II

По прочитању акта Управе вар. Београда и њених одељака АБр. 3133 и 3125, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио,

да је Крета Поповић кафеџија доброг владања и средњег имовног стања; да је Тихомир Дукић, Шубаран, скитница, рђавог владања и непознатог имовног стања; да је Јован Петровић књиговођа мин. фин. у пензији доброг владања и доброг имовног стања; да су му непознати Ђорђе Судар бив. пушкар и Лука Лукић кафеџија.

III

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби СтБр. 1023, 1022, 1018, 1005, 1050, одбор је изјавио мишљење,

да се молиоцима Јеврему Марјановићу кафеџији, Констандину Д. Кумануди, Љубици В. Пантелићки, Катарини А. Матићевој, и Даници В. Мијатовићки, могу дати тражена уверења о њиховим породичним односима.

IV

По прочитању молбе Војислава Стефановића, ватрогасца, АБр. 3249, одбор је решио,

одобрава се молиоцу шест недеља одсуства од дужности ради лечења с тим да му се исто има рачунати од дана, кад га стане употребљавати.

V

По прочитању извештаја економског одељења АБр. 3223 о давању под закуп попаше на општинским ливадама, одбор је решио,

да се попаша траве за ситну стоку на општинским земљиштима код дорћолске цркве, код бив. сака-чесме, код бив. мале чесме и на Дунаву од градског реона па до кеја дунавског уступи за ову годину

потврђује Дубровчанима Сандаљев део Конавала. Пре тога, 1419. год. Петар Павловић и Сандаљ Хранић дају Дубровчанима своје делове Конавала а босански краљ Стеван као на основу неког сизеренског права потврђује њихове донације. Ова узајамна потврђивања и донације, које иначе доводе у компликацију феудалне односе српских племићких кућа Хранића, Санковића и Радиновића, (Јаблановића) сведоче да су Дубровчани око купљене Конаваоске Жупе имали са Хранићима, Санковићима и Радиновићима честе спорове. Из повеља Радослава Павловића и његова сина кнеза Иваниша изводи се, да је Радослав Павловић, завладавши заосталим делом свога брата Петра, спорио или повратио себи од Дубровчана део Конавала Павловића. Тек су после шест година могли куповином задобити и други део Конавала.

Војвода Радосав Павловић и његов син кнез Иваниш 31. Децембра 1427. год. продадоше Дубровчанима свој део Конавала са Ободом и Цавтатом за 13.000 дуката и годишњи доходак 600 дуката. Ово је у споменицима *Конаваоски Доходак*. Преко поклицара од Дубровчана примише Радослав и Иваниш 7.000 дуката а 6.000 оставише у Дубровачкој Општини са 5%

под закуп а под прописаним погодбама Николи Ђорђевићу месару олд. за цену од пет стотина и један динар.

VI

По прочитању извештаја благајнице АБр. 3224, о давању под закуп месарских плацева на Краљевом тргу, одбор је решио,

Да се месарски плацеви на Краљевом тргу издаду под једногодишњи закуп од 1. маја ове год. а под прописаним погодбама, и то:

I. С горње стране: први Антонију Јовановићу за иљаду три стотине и осамнаест динара годишње кирије; други Сими Хајдуковићу за иљаду четири стотине десет динара и десет пара; четврти Николи Тасићу за иљаду шест стотина и дванаест динара; пети Мики Константиновићу, за иљаду и пет стотина динара; шести Кости Панђели за иљаду седам стотина педесет динара и десет пара; седми Јовану Ђорђевићу за иљаду четири стотине динара; осми Кости Панђели за иљаду три стотине двадесет и један динар; девети Тири Аћимовићу за иљаду осам стотина динара; десети Кости Панђели за иљаду четири стотине осамдесет динара и десет пара; једанаести Димитрију Грујићу за иљаду четири стотине осамдесет динара; дванаести Мики Константиновићу за иљаду две стотине динара и десет пара.

II. С доње стране: други Антонију Јовановићу за девет стотина и шездесет динара; четврти Стевану Половини за седам стотина шездесет и шест динара; шести Божидару Лазаревићу за осам стотина и један динар; седми Димитрију Грујићу за иљаду и три стотине динара; осми Стевану Половини за три стотине шездесет и један динар.

Да се за давање под закуп трећег плаца с горње стране и првог, трећег, петог и деветог плаца с доње стране распише друга лицитација, пошто се поднете понуде не примају.

годишњег интереса.) Доцније и сам војвода Иваниш Радослављевић, „на планини *Бзакс* прима град *Бродарс*“ 29. Септембра 1442. год. Дубровчанима потврди „*жупс Конакли* и *градъ Сокољ* и *Виталинс* и *Цап-татъ* и *Шкофъ* и *ске*, што *Конакламъ* при-стон.“²⁾

Ове куповине Дубровчане су доста коштале. По дубровачким писмима, којима, разуме се, ваља више веровати него ли неким дубровачким анализима, Дубровчани су дали Сандаљу 18.000 а Радославу 12.000 перпера дубровачких динара а годишњи Конаваоски Доходак по 500 и једном и другом.³⁾

Дубровчани, задобивши Конавле, Конављане прогласише за своје грађане обећаше, да ће им поштовати веру, допустише им да се управљају по својим обичајима и опростише им данак за једну годину; изабраше *кнеза* и два *подкнеза* (*viccomes*) за Конавле.⁴⁾

¹⁾ М.п. Serb §. 296—299. с. 336—352. — М. Пуцић, Споменици књ. II. с. 91.

²⁾ М.п. Serb, 290. с. 411—414.

³⁾ М. Пуцић, Споменици књ. I. с. 154—156. — По Анониму и Рањенићу Дубровчани су дали Сандаљу 16.000 дуката а Радославу по Анониму 20.000 а по Рањенићу 24.000 дуката. Види и упор. Monum. Spect. v. XIV. стр. 54, 55 (Аноним), 248 и 251. (Рањенић), В Макушевџ, Извѣдoванія с. 326.

⁴⁾ Rad k. CVIII. с. 169. — Уп. Mon. Spect. XXV. 230.

VII

По прочитању извештаја комисије ГБр. 587, о избору места за подизање зграде за народне школе на Савинцу, одбор је одлучио,

да суд општински накнадно овом извештају поднесе план околине плаца М. Симоновића и цркве Савиначке и да потражи још који плац, који би био подесан за ову потребу, па све то да се поднесе одбору на решење.

VIII

На предлог председника општине одбор је решио,

решење одбора општинског од 18. фебруара 1899. год. АБр. 6680 98. о уступању општинског земљишта Берманова башта за подизање зграде за гимназију Краља Александра I има се тако разумети да се ово земљиште уступа држави за наведену намеру на бесплатно уживање за педесет година.

IX

По прочитању и треће молбе Ковачко-коларске задруге АБр. 3296, одбор је решио,

одобрава се Ковачко Коларској задрузи да са својим радионицама може остати у колеричним баракама још четири месеца од првог маја ове године по цени од двадесет и пет динара месечно с тим, да се има задруга побринути за други локал, јер јој се после овог рока неће више закуп продужавати ни под каквим погодбама.

X

Председник извештава одбор, да је на дневном реду извештај комисије о класификацији улица београдских према грађевинском закону за вар. Београд.

По прочитању тога извештаја ГБр. 821, одбор је решио,

уеваја се овај извештај комисије у начелу; да се специјални претрес истог одложи за идућу седницу. Да лебарнице (фурунџинице) могу бити у свима улицама, но у главним само у авлији.

Дубровчани своју територију највише проширише, када од свог заштитника маџарског краља¹⁾ Жигмунда добише три знатна далматинска острва *Брач*, *Хвар* и *Корчулу*. Краљ Жигмунд, спремајући се на рат противу Бајазита потражи од Дубровачке Републике трибут за пет година у напред. Дубровчани хтедоше да се користе овом приликом и финансијским потребама маџарског краља, па затражише споменута три острва; али Дубровчани то не добише тада.²⁾ И ако је Жигмунд 1404. г. дао Дубровчанима *Брач*, *Хвар* и *Корчулу*, ипак их је и даље задржао војвода Хрвоје; а кад се Хрвоје одметну, Дубровчани а и Сплећани, замолише краља Жигмунда за ова три острва и како Дубровчани понудише већу суму, то их краљ њима даде.³⁾ Својом повељом од 16. Јунија 1413. год. у Фелтри маџарски краљ Жигмундо даде Дубровчанима на неко време острва *Брач*,

¹⁾ У дубровачког летописца Николе Рањенића налази се овака неистинита белешка: L'anno di Cristo 1369. Lodovico re d' Ungaria, figlinolo di re Carlo, in segno d' amore, doué alli Ragusei molte terroet insule in Dalmatia quale tennero in governo moltianni justamente. Mon. Spect. v. XIV. с. 233. — У једном другом летописцу: 1369. г. Molte terre in Dalmazia furono donate ai Ragusei dal Re di Ungheria, quali tennero molti anni. В. Макушевџ, Извѣдoванія с. 324.

²⁾ Rad. knj. VII стр. 213.

³⁾ Jbidem стр. 227—227.

XI

По прочитању писма кланичног друштва АБр. 3166, којим молби, да се ослободи плаћања таксе трошаринске на фијакер друштвени кад у варош улази, или да му се одреди да ову таксу одсеком плаћа, одбор је одлучио,

да се о овој молби решава у првој седници за овом.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

4. Маја 1899. год.

Председавао председник г. Н. Д. Стевановић; присуствовао члан суда г. Коста Симић; од одборника били: г.г. Ђурић, М. Ј. Вожић, Голуб С. Јанић, К. Н. Лазаревић; Јапаћ М. Јанковић; А. Н. Крестановић, Пет. И. Јовановић, Стојан Пајкић, Бока Тошић, Др. Лазаревић, Ј. Алкалај, Васа Николић, М. Штрбић, Ив. Ивковић, Н. Петровић, С. Јосифовић, Младен Николић; Ђорђе Н. Соколовић, Марко С. Петровић, К. Н. Михајловић, Мих. Ђ. Илић, Ђ. Димитријевић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 29. Априла о. г. и примљен је без измена.

II

По прочитању акта Управе вар. Београда и њених одељака АБр. 3348, 3349 и 3350, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио,

да је Раја Поповић шпедитер, доброг владања и сиротног имовног стања; да су му непознати Милош Миличић, пиљар, Мирко Ђурђевић бив. председник управног одбора укупног друштва, Милан Стевановић бив. служитељ и Платон Недељковић бив. председник надзорног одбора укупног друштва, али је било у новинама, да је овај последњи био осуђиван.

III

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби СтБр. 1104, 1113, одбор је изјавио мишљење,

да се М. Цветићу и Јоци М. Марковићу могу дати тражена уверења о означеним породичним односима.

IV

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 30. Априла о. г. АБр. 3259 одредио цену лебу за прву половину месеца маја ону исту, која је била у другој половини Априла.

Одбор је примио к знању

ово решење суда општинског.

V

По прочитању понуде Ђуре Лазаревића касника овд. АБр. 3362, одбор је решио,

да се месарски плац на Краљевом тргу број три с доње стране изда под једногодишњи закуп од првог маја ове године и под прописаним погодбама Ђури Лазаревићу, овд. месару, за годишњу цену од девет стотина динара.

VI

По прочитању молбе Српског Кланичног Друштва АБр. 3166, одбор је решио,

да српско кланично друштво плаћа управи трошаринској двадесет и пет динара годишње на име таксе трошаринске за друштвени фијакер, који ће на вишњичкој трошаринској линији улазити у варош.

VII

Приступљено је специјалном претресу извештаја комисијског о класификацији улица према грађевинском закону за варош Београд.

По поновном прочитању тога извештаја одбор је решио,

I. Улице трговачке — чаршије — у којима зграде морају бити зидане једна поред друге тако, да цело лице заузимају и да осим приземља морају имати један или више спратова, да буду ове:

1. Дубровачка (од Грачаничке до Цар Душанове),
2. Краља Милана улица (од Теразија до „Славије“),
3. Кнез Михајлова улица,
4. Чарapiћева улица,
5. Узун-Миркова улица,
6. Савска улица, до Антуле, дрвара и преко Параносовог хана.

7. Коларчева улица,
8. Позоришни Трг,
9. Македонска (до Два бела голуба),
10. Око станице железничке, житног трга и до „Оријента“ кафане,
11. Краљев Трг,
12. Краљ Александрова улица (од „Малог Балкана“ до Македонске),
13. Љубичина улица (од Топличиног Венца до Чарapiћеве улице),
14. Маркова улица,
15. Поп Лукина улица,
16. Зелени Венац,
17. Цветни Трг,
18. Вука Караџића ул.,

II. Главне улице, у којима се зграде не морају подизати једна до друге, но могу се по жељи сопственика подизати тако, да извештан простор међу зградама остане, али се ипак морају подизати вишеспратне зграде, да буду ове:

1. Обилићев Венац,
2. Позоришна улица (до Цар Душанове улице),
3. Немањина улица,
4. Топцијски Трг (Хајдук Вељков Венац),
5. Цара Душана улица,
6. Кнез Михајлов Венац.

III. У свима осталим улицама могу се подизати једносратне зграде.

IV. У ниже именованим улицама не могу се с лица улице подизати зграде и држати радње, које су грађанству на досади, а које су побројане у чл. 19. грађевинског закона, него само у дворишту:

1. Дубровничка (Дубровачка) од Узун-Миркове до Цара Душана ул.,
2. Босанска улица,
3. Поп-Лукина улица,
4. Зелени Венац,
5. Цара Душана улица,
6. Краља Александра улица од куће Косте Лазаревића до Марвеног Трга,
7. Никољски (житни) Трг.
8. Дечанска улица,
9. Макензијева ул.

Хвар и Корчулу.¹⁾ Кратко су време, непуне четири године, владали овим лепим острвима. Већ 21. Септембра 1416. год. краљ Жигмундо преда их за учињене му услуге своје канцелару Србину Владиславу Јакши од Кузала из Неретве и 21. маја 1417. год. Дубровчани јављају своје заштитнику мађарском краљу Жигмунду, да су подарена острва, по његовој наредби, уступили Владиславу Јакши.²⁾ У скоро, 1420. год., дограбихе их Мледи куповином од Владислава.³⁾

Последње територијално задобиће учинише Дубровчани у средини XV. века када им босански краљ Степан Томаш Остојић 18. Децембра 1451. год. подари: „скс жупс Драчекиц по котарь, Ссторинномь и с Моринь, и градомь Нокимь и с Риснимь, са кьснимь котаромь до мие которьск.“⁴⁾ Али Дубровчани не овладаше Рисним и Новим.

¹⁾ Mon. Spect. v. XII. c. 123—124., 130—131. — В. Макушев (Исследованія, с 4; Материалы с. 4.) погрешно узима, да су Дубровчани та острва задобили 1410 год. — Исто тако и А. Мајков, (Истор. с. 207.) држећи се Енгела (Geschichte d. Fr. Ragusa 154) узима да су Дубровчани та острва 1408—1413. год. — Енгел, Мајков и Макушев не би погрешили у времену, да су само загледали у Растића, најпоузданијег дубровачког анализате. Растић правилно бележи, да је донација од 1413. год. и о њој опшрно говори. Mon. Spect. v. XXV. c. 211—212.

²⁾ Mon. Spect. v. XII. c. 227—232 (Listine); v. XXV. c. 216—217. (Растић).

³⁾ Rad. k. VII. c. 227. — Engel, Geschichte d. Fr. Ragusa c. 157—158.

⁴⁾ Mon. Serb. § 363. c. 447—450.

Под јупом Драчевицом разумевао се у XV. веку предео *Кастел-Новога*, основана 1382. год. *Сушорина* (Sutorina, Subtorina) је била један део жупе Драчевице.⁴⁾ Између била Новога и Рисна налази се Морињ.⁵⁾

Из досадњег разлагања о развијању државних граница Дубровачке Републике може се видети, како је Дубровник новцем ширио своју територију. У времену постојања и у првом времену трговинског развића Дубровник, није имао поседа на копну ни на оближњим острвима. Од територије Дубровнику тада припадше оно суро камење, на коме се данас шири дрмљиви остаци негдашње дубровачке величине. Упоредо са развијањем своје трговинске снаге Дубровник је ширио и своју територију; али је то топографско развиће Дубровачке Републике у почетку ишло врло споро. Тек у првој половини XIII. века, поуздано, Дубровчани задобише *Жрновницу* (Vrenum), *Реку* (Ombla). Ако бисмо узели за прву фазу топографског развића Дубровачке Републике оно каменито земљиште од *Cassop-a* до *Гружа* (Gravosa) са малим полуострвом *Лашиадом* и за другу фазу архипелаг *Елафиша*, онда би ово задобиће Реке и Жрновнице

¹⁾ Јиречек, Handelsstrassen с. 23.

²⁾ Аустр. Бен. Карта секц. 36⁰ 42 Cattaro.

била трећа фаза ширења дубровачке територије. У овој трећој фази Дубровчани имају оно присојно парче земље од конаваоске границе до Курила са *Бргашом*, *Шумешом*, *Рожашом*. Сада Дубровчани могу да подижу винограде на своје земљишту. Четврта би фаза била територије задобивене у XIV. веку: *Стонски Раш*, *Сшон*, *Превлака*, *Млеш*, земљиште од *дубровачких винограда до Камивала*, *острво Посредница*, и неки незнањни шкољи код *Превлаке* и *поред Стонског Раша*. Пета би фаза била за 1399. год. задобивено *Приморје*, земљиште од *Стона* до *Курила* са 24 села. Шеста би фаза била у првој половини XV. века задобивена *Конаваоска жупа све до Врсиња*.¹⁾ са *Цашашом*, *Ободом*, *Соколом*²⁾ и оближњим шкољима *Мержаном*, *Вобаром* и *Сушештом*. Седма фаза кратко време држана острва *Брач*, *Хвар*, *Корчула*. Осма и последња би фаза била у средини XV. века задобивена жупа *Драчевица* са *Сушорином* и *Морињем* и *засеоци* у *Приморју*, *Трновци* и *Имошци*.³⁾

¹⁾ Врсиње од XVI. века Мрцине налазе се испод Љуте на путу из Требиња у Нови. Јиречек, Handelsstrassen стр. 25.

²⁾ Град Обод налазио се у близини Цавтата код данашњег села Обода; развалине града Сокола још се виде у близини Мрцина. Др. К. Јиречек, Die Handelsstrassen стр. 24.

³⁾ Види Генералштабну Аустро-угарску Карту секције 35⁰ 43⁰ Mostar, 36⁰ 43⁰ Ragusa, 36⁰ 42⁰ Cattaro.

V. У ниже именованим улицама могу се оваке грађевине подизати и оваке радње држати (чл. 19. грађев. зак.) и с лица улице и у дворишту:

1. Сарајевска ул. од Топцијског Трга до рејона,
2. Шумадијска улица,
3. Београдска улица,
4. Рагарска улица,
5. Далматинска улица,
6. Кнез Данилова улица,
7. Дубровничка од Цара Душана до рејона.
8. Бачванска улица,
9. Владетина улица,
10. Видинска улица,
11. Војводе Добриња улица,
12. Гробљанска ул. до рејона,
13. Делијска улица,
14. Деспот Ђурђева улица,
15. Дринска улица,
16. Дринчијева ул.,
17. Дунавска улица,
18. Кнез Милетина ул.,
19. Космајска ул.,
20. Краљ Милутинова улица,
21. Мајор Илијева ул.,
22. Македонска ул.,
23. Невесињска ул.,
24. Призренска улица,
25. Светогорска ул.,
26. Скадарска улица,
27. Сремска ул.,
28. Таковска ул.,
29. Царице Милице ул.,
30. Петњињска ул.,
31. Чика Љубина улица.

VI. У свима осталим улицама, које нису споменуте под IV и V не могу се оваке зграде подизати нити оваке радње држати (чл. 19. грађев. зак.) ни с лица улице ни у дворишту.

VII. Лебарнице се могу подизати у свима улицама, само у чаршијама под I и у главним улицама под II не смеју се подизати

са лица улице, већ само у дворишту; бакалнице пак могу се држати у свима улицама без икаква ограничења.

VIII. У улицама:

1. Крунској (од Београдске до рејона),
2. Милоша Великог и
3. Бирчаниновој могу се подизати зграде само по типу вила.

VIII

Председник извештава одбор, да господин Министар грађевина није одобрио избор: М. Рувидића за општинског инжењера архитекта, према чему је г. Рувидић остао и даље у државној едужби.

По прочитању тога акта АБр. 3059, одбор је примио к знању

ово саопштење и акт господина Министра грађевина.

IX

Председник износи на решење извештај општинског правозаступника о томе, да ли да општина поведе парницу против А. Перишона и комп. из Париза због неиспуњења уговора о калдрмисању вароши, и по прочитању тога извештаја АБр. 3139, одбор је са разлога у истама наведених решио,

да се исти у свему усвоји и да се по томе не подиже никаква парница против А. Перишона и комп. из Париза због неиспуњења уговора.

X

Председник општине и одборник г. М. Ј. Божић, сходно решењу одборском од 10. Априла 1899. год. АБр. 3173 поднесе извештај о пријављеним кандидатима за питомца општинског за проучавање трошаринских установа и трошаринске администрације.

По прочитању тог извештаја АБр. 3460, одбор је решио,

да се за избор овог лица, које ће се о општинском трошку слати на страну, да види и проучи трошаринске установе и трошаринску администрацију, расписе стецај, па да се извештај о пријављеним кандидатима поднесе одбору на решење.

Најдаље проширење својих државних граница Дубровчани, дакле, учинише у половини XV. века. Они до тада успеше да своју територију куповином¹⁾ протегну на континенту од Которског Залива до Клека²⁾ и да за неко време држе три најважнија далматинска острва *Брач*, *Хвар* и *Корчулу*. Дубровачка беху острва *Ластово* (*Lagosta*)³⁾ *Млет* (*Meleda*), *Локрум* (*Lakroma*), *Колочеи* (*Kalamotta*), *Лопуд* (*Mezzo*), *Шипан* или *Ђурана* (*Giurana*),⁴⁾

¹⁾ Границе какве купљене Жупе, обично, се овако обележавају: „са крстима сели и засеци, људни поли, горами, дубракама, грмљем, странама, сњокоси, планинама, земљама, пракињама, мекани котари, што је на покршци и т. д.

²⁾ Јиречек (*Handelsstrassen* с. 15) и неки књижевници радо узимају да се дубровачка територија протезала на континенту од Которског Залива до — *ушћа Неретве*. Ако се владалачке и властелинске донације и дубровачке куповине разгледају на картама, свакако, доћи ће се до уверења, да се дубровачка територија није никако могла протезати до Неретве. Дубровчани су имали *Посредницу*, али то још није доказ да су имали и *Клек* до Неретве. Последње дубровачко село *Имотица* налази се на граници босанског излаза на море (*Клек*). Од *Неума* и *Клека* до Неретве Дубровчани нису држали.

³⁾ Ластовљани, незадовољни дубровачком управом; побунише се почетком 1603. год. и позваше Млетчане. Млетчани окупираше Ластово, па га вратише Дубровчанима тек у Јуну 1606. год. *Rad* LIII. с. 118—134.

⁴⁾ Дубровчани 1378. год. пишу: *Nostrae insulae: Salanote, Dalapodi, Ciprane, Alicignane, Mon. Spect. XXVIII. с. 156. Лопуд: ст. d' Alafota, срвек. Insula de medio, сада Isola de Mezzo. Јиречек, Handelsstrassen с. 9.*

Руда, *Јаклан*,¹⁾ *Посредница*. Дубровачки беху и многи шкољи поред обале и око ових острва: Према Цавтату: *Меркан*, *Бобара* и *Сушешар*; у групи Елафита: *Дакса*, *Св. Андреја*, *Петини*, *Тајан*, *Олиша*; *Западни Ластовљански Шкољи* (*Scogli Lagostini di Ponente*): *Петровац*, *Кручица*, *Стоморина*, *Миладине* и др.; *Источни Ластовљански Шкољи* (*Scogli Lagostini di Levante*): *Сестрице*, *Власнице*, *Главаш*; најзад шкољи поред млетске, ластовљанске, и пељешке обале.

Према континенту дубровачки домен није прелазео требињску међу, планински венац: приближно би се могло рећи да је граница Дубровачке Републике ишла данашњом политичком границом, која дели српске провинције Херцеговину и Далмацију. То је један узани појас земље поред мора у дужину око 100 миља а у ширину 3—4, негде и 1 миљу. У тим државним границама Дубровачка је Република остала све до свога пада у овом веку 1808.²⁾

а) Неки путописци, говорећи о Дубровнику бележе по штогод и о дубровачкој територији,

¹⁾ У групу Елафита спадаху острва: *Јаклан*, *Шипан*, *Руда*, *Лопуд*, *Колочеи*, *Локрум*, и Шкољи: *Дакса* (срвек. *Dassa Axa*), *Петини*, *Св. Андреја*, *Тајан*, *Олиша*. Јиречек, *Handelsstrassen* с. 9.

²⁾ Јиречек, *Handelsstrassen* с. 14—15.

Н А Р Е Д Б А

У члану 14. закона о народним школама наређено је, да свако мушко и женско дете које живи у Србији, дакле без обзира на поданство, народност и веру, мора савремено основну школу. У чл. 15. истог закона одређено је, да се у основну школу примају и уписују она деца, која 1. Септембра, дакле у почетку школске године, не буду млађа од 7 ни старија од 10 година. А у члану 17. истог закона наређено је, да се упис ученика има да изврши у првој половини месеца маја.

Према овим законским наређењима суд општине београдске

наређује:

Да родитељи, старасци, или сродници упишу у основну школу до половине маја о. г. сву децу, мушку и женску, која до 1. септембра о. г. неће бити млађа од 7 ни старија од 10 година. Упис ове деце вршиће управитељи основних школа, сваки у својем школском срезу.

Који од родитеља, старалаца или сродника пропусти ово учинити до 15. маја ове године биће кажњен по закону о народним школама.

Од суда општине београдске, 1. Маја 1899. год. у Београду АБр. 3288.

О Г Л А С

И ове године обавиће се у Нишу спасовски вашар у дане 27, 28, 29 и 30 маја ове године, на коме ће се продавати: сви ово земаљски законом дозвољени производи.

О овоме се извештава грађанство ради знања.

Од суда општине града Ниша 6. маја 1899. Бр. 1854.

Nicolas de Nicolay, описивач пута Арамонта, посланика француског краља Хенриха II. 1551. г. бележи: „Дубровачко је земљиште тесно и мало.“¹⁾

У једном анонимном путопису од 1555. г.: Дубровачка територија почиње од Молунта па се свршава Пељешцем; у дужину има 120 миља; према И-у граничи се турским градом Новим а према СЗ-у Неретвом.²⁾

Соранцов путописац још додаје, да је широко 2 до 3 а негде и једну миљу.³⁾

Еј (*Hayes*, 1665.г.): дужина 110, ширина 4—5 миља.⁴⁾

б. *Данило Долфин* врховни млетачки провидур у свом извештају од 20. маја 1697. г.: „Дубровачка је територија један узани појас земље у дужини 100 миља од рта Кумана до Молунта; дубровачки су поседи и неколика острва расута по овом каналу. Према копну дубровачка територија не протеже се у ширину више од десетину миља.“⁵⁾

в. У једном опису Далмације од 1718. г.: дужина 100—150 а ширина 12 миља.⁶⁾

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

¹⁾ *Rad* к. XLII. с. 86.

²⁾ *Mon. Spect.* v. XI. с. 76.

³⁾ *Rad.* к. CXXIV. с. 18—19.

⁴⁾ *Rad.* кн. CXXIV. с. 23.

⁵⁾ *Rad.* кн. LIX. с. 112.

⁶⁾ *Königreich Dalmatien Nürnberg* 1718 В. II. с. 242—243.